

Založi se za svoja prava!

OP3 CRC

TREĆI FAKULTATIVNI
PROTOKOL
UZ KONVENCIJU
O PRAVIMA DJETETA

Kratki vodič kroz novi sporazum
Ujedinjenih naroda namijenjen djeci,
tinejdžerima i organizacijama koje se bave
dječjim pravima, koji im omogućuje da upozore
na kršenja dječjih prava

Ova brošura napisana je kako bi ti pomogla da shvatiš koja je svrha novog UN-ovog dokumenta, koji se naziva *Fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima djeteta o postupku povodom pritužbi*, ili skraćeno OP3 CRC (dolazi iz engleskog naziva tog protokola Third Optional Protocol on the Convention on the Rights of the Child).

Republika Hrvatska je OP3 CRC potpisala 27. prosinca 2013., a ratificirala 18. travnja, 2017. godine. Međutim, prije svega važno je razumjeti kako dokument Ujedinjenih naroda (UN-a) poznat kao *Konvencija o pravima djeteta* definira tvoja prava.

Koja su tvoja prava?

Dokument koji se zove Konvencija, predstavlja službeni sporazum ili ugovor koji različite države mogu prihvatiti. Kada neka zemlja potvrdi ili **ratificira** ugovor ili sporazum, ona pristaje slijediti ono što je u njemu navedeno.

UN ima nekoliko dokumenata koji štite prava djece (svih osoba mlađih od 18 godina), ali najvažniji od njih je Konvencija o pravima djeteta. U okviru Konvencije djeca imaju mnoga prava, primjerice pravo da odrastaju u sigurnom okruženju, pravo na izražavanje i pravo da se njihova mišljenja saslušaju.

Ta prava odnose se na sve dijelove tvog života, uključujući obitelj, zajednicu, obrazovanje i zdravlje.

Neki primjeri kršenja dječjih prava iz Konvencije:

- isključivanje iz škole zbog spola, rase, invaliditeta, ili čak i zato što su školske uniforme ili knjige za tebe preskupe.
- odvajanje od jednog ili oba roditelja (primjerice zbog razvoda ili drugih razloga) ili smještaj kod skrbnika, a da te pritom nitko ne pita kako se osjećaš u toj situaciji i s kime bi radije živio/živjela.

“Sva djeca imaju ova prava bez obzira na to tko su, gdje žive, čime se bave njihovi roditelji, kojim jezikom govore, koje su vjere, jesu li dječaci ili djevojčice, iz koje kulture dolaze, imaju li teškoće u razvoju, jesu li bogata ili siromašna. Niti prema jednom djetetu, ni na kojoj osnovi ne smije se postupati nepravedno”.

UNICEF

Kako bi se dodatno objasnila prava iz Konvencije, UN je izradio tri kraća dokumenta koji se nazivaju **fakultativnim protokolima**. Ti protokoli dodatno razvijaju određena prava iz Konvencije te pojašnjavaju kako ih bolje zaštititi. Prva dva odnose se na djecu u ratnim situacijama i na trgovinu djecom ili njihovo spolno iskorištavanje kroz prostituciju ili pornografiju.

Novi fakultativni protokol o kojem je riječ u ovoj brošuri – **Fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima djeteta**, ili skraćeno **OP3 CRC**, omogućuje djeci da podnesu tužbu UN-u kada njihova prava nisu potpuno zaštićena u njihovim zemljama. Ovaj postupak se službeno zove “pritužba.”

Koje sporazume je tvoja zemlja potpisala možeš provjeriti na stranici:

www.ratifyop3crc.org/SpeakUp

Dobro je znati:

UJEDINJENI NARODI (ili UN): osnovani su 1945. godine s ciljem očuvanja mira u svijetu, razvoja prijateljskih odnosa i rješavanja problema između zemalja i promicanja prava svih ljudi.

KRŠENJE/POVREDA PRAVA: Tvoja prava su povrijeđena ili prekršena kada se dogode dvije stvari: prvo, kad netko radi nešto što je protivno tvojim pravima ili ih ignorira, i drugo, kada organi vlasti (primjerice policija ili sudac) ne poduzimaju mjere da zaštite tvoja prava ili riješe tvoju situaciju.

RATIFIKACIJA: Postupak kojim se vlada obvezuje da će poštivati neki međunarodni sporazum. Prije ratifikacije vlada može potpisati sporazum, kao obećanje da će ga ratificirati u budućnosti.

PRAVNI LIJEK: Pravni lijek čini stvari boljima nakon što su se razvile u krivom smjeru, ili nudi rješenje problema. Recimo, nakon što si nepravredno izbačen iz škole, pravni lijek može biti dopuštenje da ipak ideš u školu.

Što je OP3 CRC i kako je povezan s tvojim pravima?

Kada kažemo da "djeca imaju prava", to znači da su ljudi oko njih – njihove obitelji, učitelji i nastavnici, predstavnici zakona, članovi zajednice i vlada odgovorni da osiguraju zaštitu tih prava. Kako bi se to moglo provesti, djeca moraju imati mogućnost upozoriti ako se njihova prava ne poštuju te dobiti pomoć u obliku pravnog lijeka ili naknade kako bi se situacija poboljšala.

Vlade koje su potvrdile (odnosno odlučile poštovati) Konvenciju i njezine fakultativne protokole, moraju uspostaviti sustave za zaštitu prava djece koja su navedena u tim sporazumima.

Međutim, to ne funkcionira uvijek onako kako bi trebalo. Postoje slučajevi kada ljudi koji rade u vladi ne štite dječja prava kako treba, ili kada nitko u zemlji ne pomaže pronaći rješenje. Postoje također i slučajevi kada djeca daju sve od sebe da upozore vladu na svoje probleme ili žalbe, ali vlada ne reagira u razumnom vremenskom roku ili ne rješava problem.

Ovaj protokol daje djeci mogućnost da UN-u podnesu pritužbu zbog kršenja svojih prava, primjerice zbog nasilja, iskorištavanja ili diskriminacije, ako se rješenje problema ne može naći u njihovoj zemlji.

Zahvaljujući ovom protokolu, ti i djeca poput tebe imate mogućnost:

- obratiti se sa svojim slučajem UN-ovom odboru sastavljenom od 18 neovisnih stručnjaka koji se bave pravima djece. Taj se odbor naziva Odbor za prava djeteta, a njegovi stručnjaci dolaze iz svih krajeva svijeta i znaju puno o dječjim pravima.
- tražiti od Odbora za prava djece da informira ljude koji rade za vladu u tvojoj zemlji o tome kako oni mogu poštovati i štiti prava djece.
- obavijestiti UN o kršenjima tvojih prava i prava druge djece

Kako OP3 CRC može pomoći u zaštiti tvojih prava?

Potvrđivanjem ovog protokola vlade se slažu da bi djeci trebalo biti dopušteno obratiti se UN-u i tražiti pomoć ako se kršenje njihovih prava ne može riješiti u njihovoj zemlji.

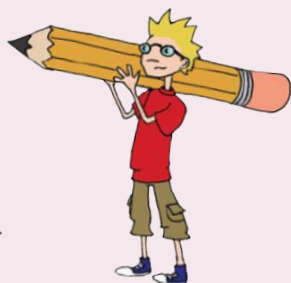
Ako Odbor za prava djece utvrdi da je bilo kršenja prava djeteta, dat će konkretne preporuke i savjete vlastima u zemlji u kojoj je došlo do povrede prava.

U ovim preporukama odredit će se što osobe koje rade za vladu mogu napraviti kako bi ispravile ili riješile situaciju, kako bi se osiguralo da do kršenja dječjih prava više nikada ne dođe.

Iako preporuke koje UN daje zemljama nisu zakoni, zemlje koje su potvrdile OP3 CRC složile su se da će pokušati slijediti savjete te pokušati ispraviti pogreške prema djeci čija su prava prekršena.

Kako OP3 CRC djeluje?

OP3 CRC djeluje na dva načina:

1. Postupak povodom pritužbi

Ti ili tvoj predstavnik možete podnijeti pritužbu radi povrede tvojih prava Odboru za prava djeteta ako:

- › je tvoja vlada potvrdila OP3 CRC,
- › si već podnio/podnijela pritužbu nacionalnom sudu i nisi mogao/mogla ostvariti pristup pravnom lijeku, osim ako možeš dokazati da nacionalni sustav ne djeluje ili traje predugo,
- › tvoja pritužba se odnosi na povredu prava propisanih u ugovoru kojeg je potvrdila tvoja vlada.

2. Istražni postupak

Svatko, uključujući i dijete, odraslu osobu ili neku organizaciju koja nije dio vlade (kao što su dobrotvorne ustanove, udruge, zaklade ili vjerske skupine), može Odboru za prava djeteta uputiti informacije o posebno ozbiljnim i ponovljenim povredama prava i tražiti da se te situacije ispitaju ako:

- › se radi o vladi koja je potvrdila OP3 CRC, i
- › povrede se odnose na prava iz ugovora koji je vlada potvrdila.

Odbor za prava djeteta odlučuje hoće li pokrenuti istragu koja može uključivati posjet toj zemlji.

Što će se dogoditi ako podneseš pritužbu Odboru?

Ako se Odbor za prava djeteta složi s time da je došlo do povrede prava, dat će vladi prijedlog ili savjet koji može uključivati:

- osiguravanje brige i potpore,
- izvođenje djeteta iz opasne situacije,
- novčanu kompenzaciju, ili
- zahtjev vladi da pokrene sudski postupak protiv ljudi koji su povrijedili prava djeteta.

VAŽNO...

Kada Odbor za prava djeteta provjerava ili istražuje što napraviti, uzima se u obzir ono što je najbolje za dijete – njegovi ili njezini najbolji interesi, prava i stajališta.